

ARVIOINTIKERTOMUS 2021

Tarkastuslautakunta 2021 - 2025

16.5.2022

niin kuin ihana.
niin kuin lämmin.
niin kuin yllättävä.
niin kuin ihastuttava.
niin kuin haastava.
niin kuin salliva.
niin kuin koti.
niin kuin avoin.
niin kuin ihastuttava.

RIIHIMÄKI

SISÄLLYS

ARVIOINTIKERTOMUKSEN TAUSTAA	3
TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA	4
AIEMPIEN SUOSITUSTEN VAIKUTTAVUUS	5
RIIHIMÄKISTRATEGIA	6
TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN SEKÄ TOIMINNAN TULOKSELLISUUS JA TARKOITUKSENMUKAISUUS	8
MERKITTÄVIEN KONSERNIYHTIÖIDEN JA OMISTAJAOHJAUKSEN ARVIOINTI	22
TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYKSET	25

Kuva 1. Tarkastuslautakunta työpöytänsä ääressä. Kuvassa vasemmalta oikealle: Sanna Sauramäki, Hanna Hänninen, Mirja Lammi, sihteeri Niina Hiltunen, Panu Karhinen, puheenjohtaja Heidi Selenius, Marja-Liisa Saarinen ja Matti Silvonen. Kuvasta puuttuvat Antti Jetsu ja Tomi Sankari. Kuvan otti Päivi Viilomaa.

ARVIOINTIKERTOMUKSEN TAUSTAA

Tarkastuslautakunta aloitti työnsä vuonna 2021 haasteellisessa tilanteessa. Toimintaan vaikutti edelleen koronapandemia, jonka takia kuntavaaleja siirrettiin ja tarkastuslautakunta pääsi aloittamaan työnsä normaalia myöhempään. Kuntavaalien jälkeen Riihimäen kaupunginvaltuustossa tapahtui suurta vaihtuvuutta. Lisäksi vuonna 2021 hyväksyttiin laki, jonka nojalla sosiaali- ja terveystalouden järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta. Tämä tulee vaikuttamaan merkittävästi kaupungin verotuloihin, henkilöstöön ja tehtäväkenttään jatkossa. Valmisteilla oleva siirtyminen hyvinvointialueelle on hidastanut kehittämistä sosiaali- ja terveystoimialalla. Tarkastuslautakunnan arviointityötä ovat vaikeuttaneet myös keskeneräiset palveluverkkoon liittyvät päätökset, jotka ovat hidastaneet arvioitavien päätösten toimeenpanoa.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunta on lakisääteinen toimielin, joka tuottaa valtuustolle tietoa siitä, miten valtuuston asettamat tavoitteet ovat toteutuneet.

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset.

Tarkastuslautakunnan ensimmäisiä tärkeitä tehtäviä oli tilintarkastuspalveluiden kilpailuttaminen seuraavalle viidelle vuodelle. Lisäksi tarkastuslautakunta piti seminaaripäivän heti kauden alussa laatia arviointisuunnitelmaa. Myös tarkastuslautakunnan kouluttautumiselle varattiin aikaa heti kauden alusta, jotta uudet luottamushenkilöt pääsivät perehtymään arviointityöhön. Tarkastuslautakunta on suorittanut arviointityötä kokouksissaan laaditun arviointisuunnitelman mukaisesti, kerännyt sidonnaisuusilmoitukset ja antanut arviointikertomuksen tilikauden 2021 arvioinnin tuloksista. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on suorittaa poliittista arviointia, ei arvioida yksittäisiä operatiiviseen toimintaan kuuluvia asioita.

Tarkastuslautakunta on myös seurannut tilintarkastuksen etenemistä ja havaintoja. Tilintarkastaja on vieraillut tarkastuslautakunnan kokouksessa kolme kertaa. Tilintarkastusyhteisönä toimi BDO Oy.

Tarkastuslautakunta on kutsunut kokouksiinsa vuoden aikana kuultavia. Kokouksissa on kuultu sosiaali- ja terveystoimialaa, hallinto ja konserni -toimialuetta, teknistä toimialuetta, elinvoiman toimialuetta, sivistyksen ja osaamisen toimialuetta, konsernijohtoon edustajana hallituksen puheenjohtaja, Riihimäen Kotikulma Oy:tä, Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy:tä ja Riihimäen Kaukolämpö Oy:tä.

AIEMPIEN SUOSITUSTEN VAIKUTTAVUUS

Tarkastuslautakunta antoi edellisessä arviointikertomuksessaan 24 suositusta ja teki 5 muuta nostoa. Kuntalain mukaan kaupunginhallituksen on ilmoitettava kaupunginvaltuustolle, mihin toimenpiteisiin arviointikertomus antaa aihetta. Tarkastuslautakunta on käynyt läpi kaupunginhallituksen vastauksen ja joutunut toteamaan, että yhteensä 16 tarkastuslautakunnan suositukseen tai nostoon kaupunginhallitus ja lautakunnat eivät olleet ottaneet lainkaan kantaa.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että lautakuntien lausunnot ja kaupunginhallituksen vastaukset arviointikertomukseen 2020 pyydettiin ja annettiin vasta loppuvuodesta 2021. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan arviointikertomukseen tulee vastata jo syyskuussa, sillä arviointikertomus on työväline muille toimielimille esimerkiksi seuraavaan vuoden suunnitteluun.

Tarkastuslautakunta joutuu toteamaan, ettei sen työllä ole sille asetetun tehtävän mukaista vaikuttavuutta.

RIIHIMÄKISTRATEGIA

Vuonna 2021 kaupunkia on johdettu aiemman valtuuston hyväksymän strategian mukaisesti. Kaupunkistrategiaa päivitetään vuonna 2022. Aiemmin strategisessa johtamisessa on ollut haasteita. Kuiten edellinen tarkastuslautakunta huomioi, viime vaalikaudella kaupunginvaltuusto esimerkiksi päätti luopua politiikkaohjelmista ja korvata ne toimintatapa-asiakirjalla, mutta asiakirjaa ei lopulta tuotu päätöksentekoon vaalikauden aikana. Tarkastuslautakunta toivoo, että strategian päivittämisen myötä strategiseen johtamiseen kiinnitetään tarkemmin huomiota. Strategiaan tulee sitoutua ja käyttää sitä johtamisen ja päätöksenteon tukena. Kaupunki tarvitsee luottamushenkilöiltä laajakatseisuutta päätöksenteossa. Strategian valmistelun osallisuuden hoitaminen vaikuttaa tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan hyvältä. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että kaupungissa on henkilöitä, jotka palvelevat koko organisaatiota esimerkiksi osallisuuden toteutumisessa.

Kaupungilla on ollut vuonna 2021 neljä kärkihanketta (#RoboRiksu, #RakasRiksu, #UusiRiksu, #RipeäRiksu). Neljä kärkihanketta pitävät sisällään paljon pienempiä palasia. Tarkastuslautakunta pohtii, pystytäänkö kaikkeen panostamaan laadukkaasti ja tasavertaisesti.

Robotiikasta puhutaan Riihimäellä paljon, mutta konkreettisia ja vaikuttavia tuloksia ei ole esitetty luottamushenkilöille. RoboRiksu-kärkihanketta olisi hyvä tehdä läpinäkyvämmäksi ihmisille.

Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy teetti yrityksille kyselyn heidän kiinnostuksestaan robotiikkaan. Yritykset osoittivat kuitenkin enemmän kiinnostusta Riihimäen kiertotaloustoimintoja kohtaan. Robotiikkaan ei sen sijaan yrityksistä löytynyt kiinnostusta. Tarkastuslautakunnalle heräsi tästä tiedosta kysymys, olisiko kaupungin järkevää panostaa kiertotalouteen enemmän ja nostaa sitä enemmän esiin markkinointivalttina.

UusiRiksu-kärkihankkeen puitteissa elinvoima on tehnyt onnistuneita hankkeita, jotka ovat monivuotisia ja joiden tuloksia pystytään arvioimaan vasta pidemmällä aikavälillä. Tarkastuslautakunta toivoo, että nämä hankkeet näkyvät jatkossa keskustan elävöitymisessä, sillä nykyisin keskustassa on paljon tyhjää liiketilaa ja väkimäärä jatkaa laskuaan.

Riihimäen kaupunki on käyttänyt strategian jalkauttamisessa tasapainotettua tulokorttia, jolla suunnitellaan strategian toteuttamista ja mitataan tavoitteiden toteutumista. Tarkastuslautakunta on kysynyt kaikilta kuultavilta tulokorttien vaikuttavuudesta ja vastausten perusteella tulokortti on osittain koettu hankalaksi ja liian raskaaksi. Mikäli tulokortilla tullaan jatkamaan, tulisi sitä kehittää niin, että se olisi helposti käytettävä kaikille toimialoille/-alueille. Kaikki kuultavat puolsivat sitä, että seurantajärjestelmä on oltava. Pitää olla nykytilaa, lähitulevaisuutta ja kaukaisempaa tulevaisuutta mittaavia asioita. Kaikkia tavoitteita voidaan seurata erilaisilla mittareilla, kun mittarit on huolellisesti valittu. Olennaista ei ole tavoitteiden ja mittareiden määrä vaan niiden laatu. Tarkastuslautakunnan arviointityössä on noussut esiin, ettei strategiaa ole välttämättä pilkottu oikeisiin tavoitteisiin, vaan tulokortissa on ollut epätarkoituksenmukaisia tavoitteita ja mittareita joukossa. Tavoitteenasettelu tulisi visuaalisestikin suunnitella niin, että luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on helppo sitä ymmärtää. Tarkastuslautakunta on jo edellisessä arviointikertomuksessaan nostanut näitä seikkoja esiin.

R *Tarkastuslautakunta kehottaa kaupunkia hakemaan seurantajärjestelmään ydinkohdat, joita on mahdollista lähteä toteuttamaan ja seuraamaan. Näin järjestelmä palvelisi toimialoitain sekä viranhaltijoita että lautakuntia. Eri alojen ammattihenkilöstöä ja asiantuntijoita sekä tutkittua tietoa voisi hyödyntää tavoitteiden ja mittareiden laadinnassa, jotta ne saadaan valittua oikein. Jotta kaikki voivat jatkossa tehdä hyvin työtään ja tarkastuslautakunta sitä arvioida, tulee mittareiden olla hyvin suunniteltuja ja toimenpiteiden toteutettavissa.*

Tarkastuslautakunnan on ollut vaikea löytää toimialueittain valtuustoon nähden sitovia tavoitteita talousarviosta 2021 ja vaikuttavuusarviointi on tuntunut hankalalta. Uuden talousarvion 2022 osalta suunta on parempi.

TALOUDELLISTEN JA TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN SEKÄ TOIMINNAN TULOKSELLISUUS JA TARKOITUKSEN MUKAISUUS

Kaupunkitasoinen arviointi

Kaupungin taloudellinen tilanne on tällä hetkellä kohtalainen. Tilinpäätös oli 9,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen (kaupunkiemo 7,9 miljoonaa ja vesihuoltoliikelaitos 1,7 miljoonaa) ja kaupungin rahoitusasema koheni edellisvuodesta. Lainakanta pieneni ja omavaraisuus nousi. Kaupungin vuosikate oli 18,2 miljoonaa euroa. Myös konsernin osalta kehitys oli positiivista. Kaupunki sai valtiolta korona-avustusta vuonna 2021 noin 4,6 miljoonaa euroa.

R *Tarkastuslautakunta on kuitenkin huolissaan käyttötalouden kulujen noususta vuonna 2021. Käyttötalouden kohonneet rakenteelliset kulut tulevat näkymään negatiivisesti, kun koronatuettujen ja yhteisöveron jakomuutoksesta johtuvat positiiviset vaikutukset loppuvat. Hyvä taloustilanne mahdollistaa monia asioita ja tämä tilanne täytyy johdon pystyä ylläpitämään jatkossakin.*

Kaupungin tulokortin tavoitteiden toteuma näkökulmittain vuonna 2021:

Tulokortin näkökulma	Asiakas	Prosessi	Henkilöstö	Resurssi- viisaus	Talous	Digitali- saatio
Toteutuneiden tavoitteiden määrä	1/4	3/5	3/5	3/5	2/6 tavoitteen 1.5 toteumatietoa ei saatu ajoissa, tavoitteen 3.5 toteumatietoa ei saatu ajoissa, 4.5 toteumatietoa ei saatu ajoissa	2/4

Strategian toteutumista tarkasteltiin tulokortin avulla. Tulokorttitavoitteiden toteutumisen osalta vuosi 2021 oli heikko. Tarkastuslautakunta kysyykin, onko tavoitteet asetettu realistisesti, kun toteuma vuodelta 2021 oli tällainen? Kahden asiakastavoitteen osalta suunta oli kauemmaksi tavoitteesta. Paikoin raportointi tilinpäätöksen tulokortissa on epätarkkaa ja tarkastuslautakunnan piti tehdä lisäselvityksiä ymmärtääkseen, oliko tavoite toteutunut vai ei.

R *Tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa jälleen sitä, että tavoitteiden toteutumisen tai toteutumattomuuden raportointi luottamushenkilöille tulisi olla selkeää ja läpinäkyvää.*

Kaupunginhallituksen toimialan digitalisaation keskeisten tavoitteiden toteuma vuonna 2021:

Digitalisaatio-tavoite	Osaamis-keskuksen toiminta on vakiintunut ja integroitu tukemaan kaupungin strategian toimeenpanoa digitalisaation edistämiseksi	Digijoko-koulutus-ohjelma on toteutettu digitalisaatiomuutoksen tueksi	Kuntayhteiset integraatioalusta sekä prosessi- ja digialusta ovat tuotantokäytössä	Kuntayhteisen integraatioalustan (TIA) ja prosessi- ja digialustan (PDA) avulla on digitalisoitu 6 - 12 valittua prosessia/ palvelua hyödyntäen tarvittaessa palvelumuotoilua ja Lean työkaluja	Prosessien ja palveluiden kehittämisosaamista on parannettu koulutuksen ja digitalisointiprojektien avulla	On luotu pohja kuntayhteiselle digitalisoitujen prosessien prosessipankille Tulokortin kärkihankkeita integroiva näkökulma
Toteutuminen	Ei	Kyllä	Ei	Ei	Kyllä	Ei

Kuva 2: Muraali Riihimäellä, Maija Isola (taiteilija Patrik Korhonen). Kuvaus: Jenniina Nummela

Digitalisaation keskeisten tavoitteiden toteuman raportointi on ollut selkeää. Vuonna 2021 tavoitteiden toteutuminen oli heikkoa myös näiden tavoitteiden osalta, sillä vain 2/6 toteutui.

Osaavasta henkilökunnasta on ollut pulaa kaupungin eri toimialoilla. Tarkastuslautakunta toivoo, että rekrytointiprosessiin, henkilökohtaiseen perehdyttämiseen ja henkilöstösuunnitteluun panostetaan jatkossakin, jotta kaupunki pysyisi houkuttelevana ja vetovoimaisena työnantajana.

Tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan kaupungilla on ohjeistettu sekä palautekyselystä että palautekeskustelusta lähtevien työntekijöiden osalta. Palautekeskusteluja ei tilastoida tai dokumentoida. Tarkastuslautakunta toivoo, että niiden tilastointia tai dokumentointia jatkossa harkittaisiin, jotta voitaisiin varmistua niiden pitämisestä ja arvokkaan tiedon tallentumisesta. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä sitä, että Rexit-robotti on otettu käyttöön lähettämään lähteville työntekijöille pyyntöjä lähtöpalautelomakkeen täyttämisestä. Robotti on nostanut selvästi saatujen lähtöpalauteiden määrää loppuvuonna 2021.

Henkilöstökyselyn perusteella tarkastuslautakunta toivoo, että henkilöstökyselyihin vastaamiseen panostetaan ja niiden tuloksia analysoidaan riittävästi ja johtopäätöksiä laaditaan yhdessä henkilöstön kanssa. Tarkastuslautakunta näkee myös, että työntekijän uraa kaupungilla kannattaisi johdon-

mukaisesti seurata perehdyttämisen, tulokyselyn, kehittämiskeskusteluiden, lähtöpalautekyselyn ja lähtökeskustelun kautta niin, että jatkumo - punainen lanka - säilyy läpi prosessin.

Kaikilla toimialoilla/-alueilla ei kerätä säännöllisesti asiakaspalautetta ja hyödynnetä sitä. Asiakaspalautteen keräämisen pitäisi johtaa parempaan käyttäjäymmärrykseen yli toimialarajojen. Toimintaa tulisi tarkastella säännönmukaisesti myös resurssitehokkuuden näkökulmasta erityisesti silloin, kun varsinaisia asiakkaita ei ole. Analysointitapaan pitää kiinnittää huomiota, jotta vertailulla pystytään aidosti kehittämään toimintaa.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että asiakaspalautteen keräämiseen ja käsittelyyn luotaisiin säännönmukainen toimintamalli kaupungissa.

Kehityskeskusteluja ei edelleenkään käydä kattavasti kaikkialla kaupungissa. Johdon tehtävänä on varmistaa hyvä esihenkilötoiminta ja se, että raportoinnit ja asianmukainen dokumentaatio on tehtynä.

Kehityskeskustelujen käymisessä on parannettavaa ja tarkastuslautakunta vaatii vihdoin asiaan tartuttavan.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä sitä, että korruption vastainen työ on noussut esiin luottamushenkilöiden toimesta ja viranhaltijat ovat tähän työhön perustaneet työryhmän. Aihe on ajankohtainen, sillä valtionkin taholta keskustelu piilokorruptiosta on lisääntynyt. Riihimäki voi saada monella saralla etuja siitä, mikäli kaupungille laaditaan hyvät yleiset eettiset ohjeet ja ne onnistutaan jalkauttamaan.

Toimialuetasolla tarkasteltuna tavoitteet ovat toteutuneet suhteellisen hyvin, mutta kaupunkitasoisesti tarkasteltuna kuitenkin huonosti. Tarkastuslautakunta pohtii, kertooko tämä siitä, että toimialuekohtaiset tavoitteet eivät ole olleet vaatimustasoltaan linjassa kaupungin tulokortin tavoitetason kanssa.

Hallinto ja konserni -toimialueen arviointi

Hallinto ja konserni -toimialueen strategiasta johdettujen toiminnallisten tavoitteiden toteuma vuonna 2021:

Tavoite	Taloustietojen toimittaminen on automatisoitu	Asianhallintajärjestelmän toiminnallisuudet on uusittu 2kpl	Johdon työpöytäratkaisu on vakiinnutettu käyttöön	Palvelutuotteistus-pilotti on toteutettu 1 kpl
Toteutuminen	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Ei

Hallinto ja konserni -toimialueen osalta tavoitteiden toteutuminen on ollut hyvällä tasolla.

Luottamushenkilöt, viranhaltijat ja työntekijät ovat tehneet kaupungin talouden eteen viime vuosina töitä ja taloustilanne onkin ollut positiivinen vuonna 2021. Tarkastuslautakunta muistuttaa kuitenkin, että taloudellinen tilanne voi muuttua nopeasti ja kaupungilla on paljon suuria investointeja edessä.

Tarkastuslautakunnan arvioinnin perusteella vaikuttamistoimielimiltä kysytään nykyään melko hyvin näkemyksiä, mutta parannettavaa on edelleen aktiivisessa syötteiden tarjoamisessa ja vaikuttamistoimielinten toimintamahdollisuuksien turvaamisessa.

R *Vammaisneuvostolta, vanhusneuvostolta ja nuorisovaltuustolta tulisi kerätä tietoa ja näkemyksiä ennen päätöksentekoa nykyistä systemaattisemmin.*

Henkilöstökyselyn perusteella Riihimäen kaupunki työnantajana vaikuttaa vetovoimaiselta. Tarkastuslautakunta toivoo, että henkilöstökyselyitä kehitetään jatkossakin, jotta niistä saadaan realistista, kaupungin kehittämistä tukevaa tietoa.

Hallinto ja konserni -toimialue on ollut viime vuosina muutosten kourissa. Tarkastuslautakunnalle on syntynyt käsitys, että työnjaot ovat edelleenkin vuonna 2021 olleet siellä epäselviä. Tarkastuslautakunta pohtii, onko resurssitarve pystytty mitoittamaan oikein. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä sitä, että ongelmiin on vastattu talous- ja hallintojohtajan tehtävien eriyttämisellä.

Tarkastuslautakunta näkee, että sisäinen tarkastus on tärkeä toiminto ja kaupungissa pitää olla tehokkaasti toimiva sisäinen tarkastus. Sisäisen tarkastuksen resursoinnissa on viime vuosina ollut puutteita. Tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan sisäisen tarkastuksen työtehtäviin kuuluu sisäisen tarkastajan ja tilintarkastajien suositusten toteutumisen seuranta ja suositusten toteuttaminen on paikoin hidasta. Kulttuuri, jossa asioita ei saateta loppuun, on haitallista kaupungille.

R *Tarkastuslautakunta näkee, että kaupungin pitäisi kehittää menetelmä, jolla tarkastustoimijoiden suositukset tulisivat toimeenpantua oikea-aikaisesti ja sisäiselle tarkastajalle tulee kuittaus, kun suositus on toimeenpanttu.*

Viestinnässä ja markkinoinnissa on kaupungissa vuonna 2021 tehty suuria uudistuksia, muun muassa brändäys. Myös kaupungin sosiaalisen median seuraajien määrät ovat kasvaneet. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan viestintä ja markkinointi ovat hyvin saaneet kuntalaisia aktivoitumaan kaupungin eri toimialojen/-alueiden kehittämisponnistuksissa.

R *Tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan vuonna 2021 tehdyn viestintätyön päälle on hyvä rakentaa uuden strategian jalkauttaminen. Tarkastuslautakunta seuraa mielenkiinnolla tulevien vuosien markkinoinnin ja viestinnän aikaansaannoksia lukujen valossa.*

Kuva 3: Ilmakuva liikenneympyrä, Merkos Ilves

Elinvoiman toimialueen arviointi

Elinvoiman toimialueen strategiasta johdettujen toiminnallisten tavoitteiden toteuma vuonna 2021:

Tavoite	Rakentaminen tai esirakentaminen on alkanut asemanseudun yleissuunnitelman alueella.	Yleissuunnitelman mukainen asemakaavoitus asemanseudun alueella on käynnistynyt. Yleissuunnitelman mukainen asemakaavoitus asemanseudun alueella on käynnistynyt.	Laaditaan uusioma-ainesten ja Riihimäen kaivumaiden hyödyntämisen kehittämisohjelma ja laaditaan periaatteet kiertotalouden soveltamiseksi maarakentamisessa	Asemanseudun Älykkäät Ratkaisut -yhteistyöryhmän tuottama Älykäs Riksu -visio. Visiotyön myötä luodaan aktiivisia yhteistyösuhteita digi-alojen yrityksiin, asiantuntijaorganisaatioihin ja palveluntarjoajiin.
Toteutuminen	Kyllä	Kyllä	Kyllä	Kyllä

Tarkastuslautakunnalla ei ole ollut huolta elinvoiman osalta toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Kuva 4: Eksynyt, veistos, patsas, liikenneympyrä. Kuvaaja: Teemu Virtanen

Kuva 5: Rautatieasema, liikenneympyrä. Kuvaaja: Teemu Virtanen

Tarkastuslautakunnan arvioinnin perusteella vaikuttaa siltä, että asioita tehdään elinvoiman toimialueella paljon ja hyvin. Elinvoimassa on esimerkiksi panostettu paljon siihen, että kaupungin väestölukumäärä saataisiin kasvuun. Tarkastuslautakunta toivoo, että elinvoiman toimialue jatkossakin tekee töitä systemaattisesti ja tuloksellisesti kaupungin elinvoimaisuuden eteen. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä sitä, että elinvoimassa on sähköistetty prosesseja, esimerkiksi arkistointia.

Elinvoiman toiminta-alueen tarkastelussa on huomioitava myös niin sanotun vanhan keskustan elinkeinoelämän kasvu- ja toimintaedellytykset. Muun muassa Hämeenkadun tyhjät liiketilat ja niille osoittavat parkkeerausmahdollisuudet huolestuttavat tarkastuslautakuntaa.

Kaupunki on viime vuosina alkanut myymään pienempiä tontteja kokeiluluontoisesta ja niihin onkin kohdistunut kiinnostusta.

R *Tarkastuslautakunta on huomannut myönteistä kehitystä siinä, että kaupunki on pyrkinyt joustavasti tarjoamaan asumisen vaihtoehtoja asukkaille.*

Sivistyksen ja osaamisen toimialueen arviointi

Sivistykselle ei oltu määritelty strategiasta johdettuja toiminnallisia tavoitteita siten kuin hallinto ja konserni -toimialueelle ja elinvoiman toimialueelle. Sivistyksen ja osaamisen toimialueen talous tilinpäätösvuonna 2021 toteutui ennustettua heikommin toimintakatteen ylittäessä kokonaisuudessaan noin 900 000 euroa muutetun käyttösuunnitelman.

Tarkastuslautakunta on vuoden 2020 arviointikertomuksessaan tuonut esille, että sivistyksen ja osaamisen toimialueella on talousjohtamisessa ollut puutteita. Tarkastuslautakunta on seurannut tilanteen kehittymistä ja nähnyt selvää parannusta tilanteessa. Toimialueen talousarvio 2021 on ollut realistinen, mikä on hyvä asia. Koronapandemia vauhditti digiloikkaa, mistä on tulevaisuudessa varmasti todellista hyötyä sivistyksen ja osaamisen toimialueella.

R *Palveluverkkosuunnittelun keskeneräisyys on kuitenkin tuonut erityistä haastetta toimialueella. On erittäin tärkeää, että kaupungissa pystytään sitoutumaan tehtyihin merkittäviin päätöksiin, jotta toimialueet pystyvät tehokkaasti ja pitkäjänteisesti suunnittelemaan omaa toimintaansa.*

Kaupungissa ei ole pystytty kaikilta osin sitoutumaan tehtyihin merkittäviin päätöksiin, sillä valtuuston aiempi palveluverkkopäätös päätettiin valmistella uudelleen. Koulu- ja päiväkotitiloihin liittyvä epätietoisuus vaikuttaa sekä henkilöstöön että kuntalaisiin.

Henkilöstösuunnittelu ja rekrytointi on ollut haasteellista tietyissä ammattikunnissa, mutta sivistyksessä ja osaamisessa on toistaiseksi selvitty vaikeasta tilanteesta. Hienoa on ollut se, että valtion koronatuilla ja koulutuksen tasa-arvon hankkeella on pystytty lisäämään hetkellisesti erityisopettajia ja koulunkäynninavustajia koronan myötä syntyneeseen oppilaiden tuen lisätarpeeseen. Varhaiskasvatuspalveluiden henkilöstöriittävyudessa on ollut haasteita. Sivistyksen ja osaamisen toimialue onkin rekrytoinut pysyvää varahenkilöstöä kaupungin omille palkkalistoille. Haasteita syntyi myös, kun itäisellä alueella oli vajausta koordinoivan varhaiskasvatuksen erityisopettajan resurssissa. Resurssiongelma saatiin kuitenkin ratkottua syksyllä 2021.

Tarkastuslautakunta näkee, että kansalaisopistolla voisi olla nykyistä suurempi rooli kuntalaisten aktivoimisessa ja hyvinvoinnin edistämisessä. Sitä voitaisiin hyödyntää enemmän ja tehdä näkyvämmäksi.

Kansalaisopiston kurssitarjontaa tulisi nykyaikaistaa ja digitalisoida. Kansalaisopistolla on jouduttu toimimaan osin väliaikaisen henkilöstön varassa, joiden osaaminen ei ole vastannut yksikön tarvetta. Ydintoiminnot eivät voi toimia väliaikaisen henkilöstön varassa. Koronapandemia on vaikuttanut opistotoimintoihin ja taidekouluun merkittävästi.

Sivistyksen ja osaamisen toimialue on kärsinyt henkilöresurssipulasta hallinnon keskittämisen jälkeen ja on nyt palkannut hallintoon henkilön. Tarkastuslautakunta ihmettelee, mistä tämä kertoo. Lähde-täänkö kaupungilla liian helposti tekemään nopeita ratkaisuja sen sijaan, että toimintaa kehitettäisiin pitkällä aikajänteellä?

Vaikuttaa siltä, ettei tarkastuslautakunnan tarvitse olla erityisen huolissaan sivistyksen ja osaamisen toimialueesta, kunhan kaupunginvaltuusto saa palveluverkkopäätöksen tehtyä ja sitoutuu siihen.

Sivistys- ja nuorisopalveluiden merkitys hyvinvoinnin edistämisessä ja ennaltaehkäisevässä työssä ja sen koordinoinnissa sote-uudistuksen jälkeen tulee olemaan merkittävä.

Teknisen palvelukeskuksen toimialueen arviointi

Teknisen toimialueen strategiasta johdettujen toiminnallisten tavoitteiden toteuma vuonna 2021:

Tavoite	Asukastyytyväisyys on noussut tasosta 3,2 tasolle 3,4.	Henkilöstökyse-lyssä johtamisen onnistumiseen liittyvät arviot, tulos > 4.	Toteutetaan vä-hintään kolme kiertotaloutta tai resurssi-viisautta edis-tävää pilottia tai tuotetaan kehitystyötä yhteistyössä yritysten ja/tai palveluntarjo-ajien kanssa.	Suositteluin-deksi: henkilös-tökyselyssä ja lähtöpalauteky-selyssä kaupun-gin suosittelemises-ta työpaikaksi tuttavilleen tu-los on > 4 (1 - 5).	On otettu käyttöön 5 uutta sähköistä palvelua. Kukin toimialue ottaa vähintään yhden uuden järjestelmän käyttöön
Toteutu-minen	Ei	Ei	Kyllä	Ei	Kyllä

Teknisen toimialueen toimintatuotot olivat 95 600 euroa alle muutetun käyttösuunnitelman. Teknisen toimialueen toimintakulut ovat 490 700 euroa yli alkuperäisen talousarvioin ja noin 442 100 euroa alle muutetun käyttösuunnitelman.

Tarkastuslautakunnalla on huoli siitä, pystyykö kaupunki strategian mukaiseen päätöksentekoon, jotta korjausvelkaa voidaan tehokkaasti pienentää tai ennaltaehkäistä, vai jäävätkö jotkut asiat liian pitkäksi aikaa odottamaan päätöksentekoa. Esimerkiksi palveluverkkopäätös on työllistänyt teknistä toimialuetta merkittävästi ja asiat ovat edelleen kesken. Strateginen johtaminen tulee olla toimivaa, kerättyihin faktoihin perustuvaa pitkän aikavälin suunnittelua, jota tehdään luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden tiiviinä yhteistyönä.

Tarkastuslautakunta pohtii teknisen toimialueen resurssipulaan liittyen, onko kaupunki houkutteleva kumppani mahdollisille ostopalvelukumppaneille. Lisäksi tarkastuslautakunta mielenkiinnolla seuraa jatkossa kaupungin tilojen tehokasta käyttöä, kiinteistöjen hallintaa ja salkutus päätöksen toimeenpanon etenemistä.

Sosiaali- ja terveystoimialan arviointi

Sosiaali- ja terveystoimialan strategiasta johdettujen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2021:

Tavoite	Kotona asumisen tukeminen.	Teknologian ja digitalisaation edistäminen.	Lasten ja nuorten palveluiden kehittäminen	Päihde- ja mielen-terveysasiakkaiden hoitoketjujen parantaminen
Toteutuminen	Edistetty	Edistetty	Edistetty	Edistetty

Sosiaali- ja terveystoimialalla toiminnallisille tavoitteille ei ole asetettu mitattavia mittareita. Näin ollen tarkan arvioimisen sijaan voidaan vain todeta, että tavoitteissa on edistetty.

Sosiaali- ja terveystoimiala on ollut vallitsevan koronapandemian aikana kovassa paineessa. Tuleva sotepalvelumuutos on aiheuttanut paljon valmistelutyötä ja tulee muuttamaan kaupunkiorganisaation rakennetta. Arviointivuoden aikana esiin on noussut, että alaikäisille ei ole perusterveydenhuollossa tarjolla hoidollisia päihde- ja mielenterveyspalveluja Riihimäellä. Tarkastuslautakunta tulee seuraamaan, että kaupungin ja hyvinvointialueen välinen yhteistyö käynnistyy ja kehittyy niin, että yhteistyö voi olla tuloksellista.

R *Tarkastuslautakunta toivoo, että Riihimäen kaupunki organisoituu hyvin hoitaakseen jatkossakin sille jäävän hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävän sekä lakisääteisen ennaltaehkäisyn.*

Näissä tehtävissä kolmas sektori pitäisi saada mukaan esimerkiksi torjumaan vanhusten yksinäisyyttä.

Tarkastuslautakunta on huolestunut siitä, millaisen taloudellisen riskin sosiaali- ja terveystoimialalta mahdollisesti jäävät kiinteistöt voivat aiheuttaa, jos kaupunki ei pysty ratkaisemaan kiinteistöjen jatkokäyttöä.

Huolimatta siitä, että sosiaali- ja terveystoimialalla on pätevistä henkilöstöstä pulaa ja koronapandemia on jyllännyt, siellä on pystytty toimimaan innovatiivisesti. Toimialalla on muun muassa hyödynnetty virtuaaliyhteyksiä ja muita luovia menetelmiä erinomaisesti.

Virsun toiminta loppui ja Riksulan toiminta alkoi. Välissä järjestettiin kesällä senioripuistoilua. Tarkastuslautakunta pohtii, onko sosiaali- ja terveystoimiala selvittänyt, miten asiakkaat ovat kokeneet toiminnan siirtymisen ja muuttumisen. Kuntouttavaa päivätoimintaa on alettu kohdentamaan muis-
tisairaiden ja omaishoitajien tueksi. Avoin päivätoiminta on ikään kuin korvattu Riksulalla.

Tarkastuslautakunnalla on huoli siitä, onko kuntalaisia jäänyt muutosten vuoksi avoimen päivätoiminnan ulkopuolelle.

Sosiaali- ja terveystoimialan arvioinnissa nousi esiin, että esihenkilöitä puuttuu ja henkilöstön työs-
säjaksaminen on ongelma. Henkilöstökyselyn tulosten perusteella tarkastuslautakunta kiinnitti huo-
miota siihen, että esihenkilötyöhön kaivataan tukea sosiaali- ja terveystoimialalla.

Kuva 6: Riihimäki-aiheinen yhteisöllinen muraali (taitelija Edwina Goldstone) Kuvaus: Jenniina Nummela

Vesihuoltoliikelaitoksen arviointi

Vesihuoltoliikelaitoksen strategiasta johdettujen tavoitteiden toteutuminen vuonna 2021:

Tavoite	Toteuma.
Taloustutkimus Oy:n asiakastyytyväisyystutkimuksessa vertailukuntien keskiarvoa parempi kokonaisindeksi	Kyllä
Veden laatu on hyvää ilman klooraustoimenpiteitä	Kyllä
Ei yli 12 h katkoksia veden toimituksessa	Kyllä
Vuotojen määrä runkoverkoissa korkeintaan 10 kpl	Kyllä
Alkuvuonna valmistuva digistrategia huomioi myös asiointipalvelut	Kyllä
Aktiivihiihliisudatus otettu käyttöön Herajoen vesilaitoksella	Kyllä
Käynnistetään PILOT-kokeilu asteittaisesta siirtymisestä vesimittareiden etäluentaan ja tiedotetaan ajankohtaisesti asiakkaita	Ei
Henkilöstökyselyn arvosana min 3,8	Ei
Organisaatiouudistuksen toteutus	Kyllä
Työtapaturmia 0 kpl	Ei
Vähintään 3 koulutuspäivää vuodessa per henkilö painottuen digistrategian mukaisiin uusiin järjestelmiin tai menetelmiin	Ei
Ei jätevesiohituksia	Ei
Etävalvontajärjestelmän mittauspisteet kuntoon, erityisesti Karoliinanojan ylivuoto/mittauspiste	Kyllä
Selvitetään aurinkosähkö hyödyntäminen jätevedenpuhdistamolla	Ei
Laskuttamaton kulutus alle 15 % verkostoon pumpatusta vedestä ja jäteveden puhdistamolle johdettavien hulevesien osuus alle 40 %	Ei
Ei tarvetta taksankorotuksille vuonna 2021	Kyllä
Peruspääoman korko 7 %	Kyllä
Ylijäämä vähintään budjetin mukainen	Kyllä

MERKITTÄVIEN KONSERNIYHTIÖIDEN JA OMISTAJAOHJAUKSEN ARVIOINTI

Yleiset huomiot

Yhtiöiden tavoitteiden asettelussa on menty viime vuosien aikana parempaan suuntaan. Kaupunki omistajana kertoo tahtotilansa ja yhtiöiden tavoitteet valmistellaan sen pohjalta. Jatkossakin kaupungin on syytä ohjata konsernia aktiivisesti ja tavoitehakuisesti perustuen kerättyyn ja analysoituun tietoon.

Talousarviokirja on merkittävin väline konserniyhteisöjen ohjauksessa. Tarkastuslautakunta on saanut palautetta siitä, että talousarviokirja voisi olla vieläkin ytimekkäämpi ja luettavampi kokonaisuus.

Kaupungin tilinpäätökseen on sisällytetty merkittävien konserniyhtiöiden tuloskortit. Näin valtuutetut voivat tarkastella, kuinka yhtiöt onnistuivat valtuuston asettamien tavoitteiden toteuttamisessa. Joiltakin osin toteumaraportointi on ollut sen verran epäselkeää, että tarkastuslautakunta on joutunut kysymään lisätietoja ymmärtääkseen, oliko tuloskorttitavoite toteutunut vai ei. Tarkastuslautakunnan ei pitäisi joutua muistuttamaan siitä, että tavoitteiden toteutuminen tai toteutumattomuus on raportoitava luottamushenkilöille selkeästi.

Riihimäen Kotikulma Oy

Riihimäen Kotikulma Oy:n valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen:

Tuloskortin näkökulma	Asiakas	Prosessi	Henkilöstö	Resurssivii- saus	Talous	Digitalisaa- tio
Toteutuneiden tavoitteiden määrä	1/3	0/3	0/3	2/4	2/3	0/0

Tarkastuslautakunnan näkökulmasta kaupunki voisi Kotikulman tavoitteiden asettamisessa hakea strategisempaa linjaa. Kotikulman toiminta ei ole ollut kovin kehittyvää viime vuosina. Vuokra-asuntokanta on jo kaupunki-imagollisesti tärkeää tilanteessa, jossa kaupunki pyrkii asukasluvun kasvattamiseen. Tarkastuslautakunta on kuullut hyviä kokemuksia siitä, että Riihimäen Kaukolämpö Oy:ssä on hallituksessa sijoittajan nimeämiä ammattilaisia. Tarkastuslautakunta suosittelee pohtimaan, kannattaisiko konsernijohto nimetä myös Kotikulman hallitukseen jatkossa hallitusammattilainen.

Kaupunki on sitoutunut kunnianhimoisiin ympäristötavoitteisiin. Tarkastuslautakunnan saamien tietojen mukaan Kotikulman kaikissa taloissa ei ole huoneistokohtaisia sähkö- ja vesimittareita. Tarkastuslautakunta suosittelee, että konsernijohto kannustaa Kotikulmaa asuntokohtaisten sähkö- ja vesimittareiden käyttöönottoon.

Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy

Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy:n valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen:

Tuloskortin näkökulma	Asiakas	Prosessi	Henkilöstö	Resurssivii- saus	Talous	Digitali- saatio
Toteutuneiden tavoitteiden määrä	0/4	2/4	1/3	0/4	0/2	1/4

Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy:ssä toteuma jäi monen tavoitteen osalta kauas tavoitellusta. Tarkastuslautakunta näkee, että pinnan alla yhtiössä tehdään kuitenkin pohjatyötä tulevaisuutta varten, mikä ei välttämättä aina heti näy. Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy:n ja Riihimäen Messut Oy:n fuusio on vienyt työaikaa yhtiössä vuonna 2021.

Riihimäen Tilat ja Kehitys Oy teetti yrityksille kyselyn liittyen niiden kiinnostuksesta robotiikkaan. Kiinnostusta ei löytynyt robotiikkaa kohtaan, mutta kiertotalous sen sijaan kiinnosti.

Riihimäen Kaukolämpö Oy

Riihimäen Kaukolämpö Oy:n valtuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen:

Tuloskortin näkökulma	Asiakas	Prosessi	Henkilöstö	Resurssivii- saus	Talous	Digitali- saatio
Toteutuneiden tavoitteiden määrä	2/3	1/3	2/2	0/1	0/1	0/0

Riihimäen Kaukolämpö Oy:n osakkeiden vähimmäisosuuden myynti tapahtui hyvään aikaan ja se on tuonut kaupungille taloudelliseen tilanteeseen helpotusta. Hyvään tulokseen on päästy toimival- la johtamisella ja hallitustyöskentelyllä kaukolämpöyhtiössä. Toinen omistaja on panostuksellaan hallitustyöskentelyyn tuonut yhtiöön lisäarvoa, mikä edelleen auttaa yhtiötä tekemään hyvää tulos- ta.

Kaupunginvaltuusto on ympäristöpolitiikan toimenpideohjelmassa antanut kaukolämpöyhtiölle ta- voitteen siirtyä varavoiman osalta biokaasun käyttöön. Tarkastuslautakunta on useiden vuosien ajan seurannut tämän tavoitteen edistymistä. Riihimäen Kaukolämpö Oy on todennut, että siirtyminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Tarkastuslautakunta suosittelee, että konsernijohto varmistaa jatkossa tavoitteiden tarkoituksenmukaisuuden niin, ettei jouduta tilanteeseen, jossa yhtiö ei näe kaupungin asettaman tavoitteen toimeenpanoa järkevänä.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYKSET

Tarkastuslautakunta esittää, että arviointikertomuksen johdosta ryhdytään seuraaviin toimenpiteisiin:

1. #RoboRiksu-kärkihankkeen konkreettiset aikaansaannokset ja analyysi strategisesta vaikuttavuudesta esitetään luottamushenkilöille.
2. Asiakaspalautteen keräämiseen ja käsittelyyn luodaan säännönmukainen toimintamalli kaupungissa.
3. Kehityskeskustelujen käymiseen panostetaan niin, että keskustelut käydään henkilöstön kanssa vuosittain.
4. Vammaisneuvostolta, vanhusneuvostolta ja nuorisovaltuustolta kerätään jatkossa tietoa ja näkemyksiä nykyistä systemaattisemmin ennen päätöksentekoa.
5. Kaupungissa kehitetään menetelmä, jonka avulla tarkastustoimijoiden suositukset tulevat toimeenpantua oikea-aikaisesti. Vastaavat viranhaltijat toimittavat sisäiselle tarkastajalle kuittauksen aina, kun jokin suositus on toimeenpantu.
6. Konsernijohto varmistaa konserniyhtiöille asetettujen tavoitteiden tarkoituksenmukaisuuden niin, ettei jouduta tilanteeseen, jossa yhtiö ei näe kaupungin asettaman tavoitteen toimeenpanoa järkevänä.

Allekirjoitukset

Heidi Selenius, puheenjohtaja

Hanna Hänninen, varapuheenjohtaja

Antti Jetsu

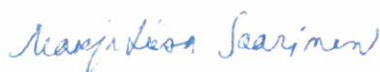

Pantti Karhinen

ANNE LINDGREN

Mirja Lammi

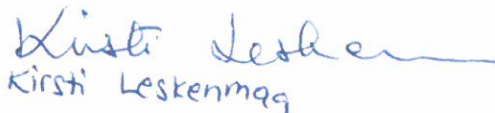

Marja-Liisa Saarinen

Tomi Sankari

Sanna Sauramäki

~~Matti Silvenon~~
Kirsti Leskenmaa

SIGNATURES

ALLEKIRJOITUKSET

UNDERSKRIFTER

SIGNATURER

UNDERSKRIFTER

This documents contains 1 pages before this page
Dokumentet inneholder 1 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 1 sivua ennen tätä sivua
Dette dokument indeholder 1 sider før denne side

Detta dokument innehåller 1 sidor före denna sida

Tomi Ensio Sankari

914631e5-cd69-406e-ba99-997437b6115b - 2022-05-17 12:13:17 UTC +03:00
BankID / MobileID - d220076b-a2ca-46ac-8baa-2dd47774ba04 - FI

ANTTI JETSU

f76295e9-4edf-4d3b-9a5c-66ff63a348dd - 2022-05-17 20:48:40 UTC +03:00
BankID / MobileID - 58307cf0-3a98-41a2-9bb0-bea270d875fa - FI

authority to sign	asemavaltuus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmitteckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

Lisätiedot

Hallinto ja konserni -toimialue

+358 50 597 8033

etunimi.sukunimi@riihimaki.fi

www.riihimäki.fi

RIIHIMÄKI